

1. søndag i fastetiden

18. februar 2018

Matteus 16, 21 – 23

Konsmo kirke

Jeg kan motstå alt, unntatt fristelser, var det en som sa. En humoristisk replikk som også har noe alvor i seg. For hvis du kan motså nesten alt, da er du jo veldig viljesterk, og da burde du jo kunne unne deg en liten bit av det gode ei sjelden gang. Ei god unnskyldning for å gjøre det som en egentlig vet at en ikke skal gjøre.

Men når fristelse er det ene som ikke kan motstås, da er jo utsagnet meningsløst. Kanskje det var poenget?

Kain møtte en fristelse han ikke klarte å motstå. Han dyrka jorda mens Abel ble sauegjeter. Så bærer de fram offer for Herren. Kain det som han hadde dyrka, og Abel det førstefødte blant dyrene.

Så skjer det som framstår som fullstendig meningsløst og uforståelig. Gud ser med velvilje på Abels offer, men ikke på Kains offer. Kain blir brennende harm. Reaksjonen er helt forståelig.

Menneskene trenger å bli sett og verdsatt. Vi må ha noen opplevelser som viser at vi er noe. Og de menneskene som betyr aller mest for oss, de er det viktigst at kommer oss i møte. Jo nærmere du slipper et annet menneske, jo mer innflytelse har denne personen i ditt liv.

Her var det ikke et menneske som sviktet Kain. Det var Gud. Det er ennå verre. Da er du helt alene.

Hvorfor gjør Gud det slik? Kanskje var det for å prøve Kain? I urhistorien og i fedrehistorien er Gud en som setter folk på prøve. Adam og Eva måtte holde seg unna frukten på det ene treet. Abraham ble bedt om å ofre sin sønn. Og Kain ble oversett. Gud setter menneskene på prøve.

Så blir altså Kain brennende harm, og da gjør gjerne folk noe for å få utløp for sitt raseri. Mange gjør veldig dumme og uforstandige ting som er smertefulle for andre, som ødelegger relasjoner og som gjør at en må bære på skyld.

Kain gjorde det verste han kunne. Han tok livet av broren sin. Hevnen var søt. Nå kunne ikke lenger Gud gjøre forskjell på dem.

Misunnelse er ei sterk drivkraft. Det kan kjennes godt når en får tatt igjen, når ballansen gjenopprettes. Etterpå skjønner en hva en har gjort.

Jesus ble også utsatt for fristelse. Det var Peter som kom med den. Jesus hadde akkurat fortalt disiplene at han var Messias, frelserkongen som alle ventet på, og Peter hadde attpåtil fått høre at han var klippen som Jesus ville bygge sin kirke på. Peter skulle få himmelrikets nøkler og dermed stor makt.

Peter var høyt oppe, og så forteller Jesus at han skal lide og dø og så stå opp. Det var jo ikke det Messias skulle! Messias skulle gjenreise Davids trone. Han skulle bli en mektigere konge enn den store kong David. Messias skulle kaste ut de forhatte romerene og gjøre folket fritt og stort og sterkt igjen.

Nå måtte noen tale Jesus til fornuft, og Peters kjønte at det var hans oppgave. Jeg forstår han godt. Han gjør det ved å vise omsorg for Jesus. "Dette må aldri hende deg!"

For Jesus var det en fristelse. Han kunne ha unngått korset. Han kunne ha gått inn i den Messias-rollen som folk forventet, eller han kunne reist hjem til Nasaret og levd et stille, fredelig og forhåpentligvis langt liv. Men han hadde ei oppgave å utføre.

Jesus bruker sterke ord når han avviser forslaget til Peter. Vik bak meg, Satan! Det må ha vært en reell fristelse. Jesus ble virkelig satt på prøve.

Han kunne valgt det behagelige i stedet for det rette.

Han kunne valgt det han hadde mest lyst til i stedet for sitt kall.

Han kunne valgt seg selv i stedet for menneskeheten.

Han kunne valgt det som har størst verdi her og nå i stedet for det som har størst verdi i det lange løp.

Han kunne valgt et liv noen år på jord i stedet for evig liv.

Han kunne valgt å skuffe sin far i himmelen i stedet for å gjøre det hans far hadde sendt han for å gjøre.

Jesus ble satt på prøve, og han sto imot.

Jeg så siste episode av Datoen på NRK for noen få dager siden. Der får vi et innblikk i livet til tre mennesker som er født på samme dag. En kjendis og to som er ukjente for folk flest.

Kjendisen i siste episode var Leo Ajkic, programleder i fjernsyn. Han kom til Norge som flyktning og ble boende. En gang i oppveksten falt han for en fristelse. Han stjal i en butikk, og han ble oppdaget. Faren hans fikk telefon om det som hadde skjedd.

Så kom han hjem, og han skjønner at faren var blitt veldig skuffet på grunn av det som sønnen hadde gjort.

Da bestemte Leo Ajkic seg. Han ville ikke skuffe faren mer. De menneskene som betydde mest for han, de ville han ikke skuffe. Så fikk han kraft til å stå imot slike fristelser igjen.

Det handler om en verdi som det er om å gjøre å bevare. Forholdet til de viktige menneskene i livet, det er det om å gjøre å bevare, fant vesle Leo Ajkic ut.

Hvilke verdier er det som betyr noe?

Det dreier seg om mitt forhold til meg selv. Når vi faller for fristelser, da vet vi som regel hva som er det rette å gjøre. Loven er skrevet i menneskenes hjerte, sier Paulus, og erfaringen sier at det stemmer. Noen ganger har vi ordene, argumentene som overbeviser. Når vi ikke finner ordene, da har vi intuisjonen. Innerst inne vet jeg hva som er rett.

Å handle mot seg selv, det tar bort freden i hjertet. Jeg finner ikke ro så lenge jeg vet at jeg handler imot meg selv.

Fristelser handler om mitt forhold til andre mennesker. Når jeg gjør noe galt, da påvirkes forholdet til de andre. Noen ganger er det veldig tydelig, som når vesle Leo stjal i butikken. Andre ganger skjer det mer indirekte. Hvis jeg spiser den sjokoladen som jeg ikke skulle, da blir jeg glad og fornøyd, og så blir jeg skuffa over meg selv. De som er skuffet over seg selv, de har mindre å bidra med til fellesskapet.

Fristelser handler om mitt forhold til Gud. Når jeg svikter den loven Gud har skrevet både i mitt hjerte og i sitt ord, da vil jeg skjule meg for han. Det var det Adam og Eva gjorde. De gjemte seg i hagen. Og Kain, han stirret ned for seg.

Gud er skaperen av livet. Gud er den som holder livet oppe. Gud gir meg hver dag det jeg trenger. Noe av det får jeg del i uansett. Solstråler treffer alle. Andre av Guds gaver må jeg oppdage.

Å skjule seg for Gud innebærer et redusert liv. Jeg tar ikke imot alt det han gir. Livet kan svinne hen. Troen kan svinne hen. Så blir jeg innkrøkt i meg selv.

Fristelser handler om verdier. Hvilke verdier er det som betyr mest?

Fristelser handler om klarsyn. Klarer jeg å se hva som er rett? Eller klarer lysten å nøytralisere forstanden og samvittigheten?

Fristelser handler om styrke. Har jeg kraft til å velge det gode, eller velger jeg minste motstands veg?

Fristelser handler om øyeblikket.

Vi er i faste, og det handler om fristelser. Ikke så mye halleluja i dag. Jeg skal ta med to ting som vi kan glede oss over.

For det første: Det er noen fristelser som det er helt greit å falle for. Mange ganger har vi lyst til det gode. Hvis du har besøk av en toåring som detter og slår deg, så kan du jo få lyst til å ta den lille på fanget og stryke over hodet og si noen trøstende ord. Det er ikke bare lov å gjøre som en føler for, det er og helt riktig.

Fastlegen min spurte meg en gang om kosteholdet mitt. Jeg måtte gå gjennom hele uka, og jeg begynte med mandag. Jeg fortalte om menyen til hvert måltid,

og noen ganger nikket hun, andre ganger så jeg bekymringen i fjeset hennes. Så kom jeg til søndag. Da er det kirkekaffe, sa jeg. Da smilte hun.

Det var første gode melding. Noen fristelser er helt OK. Andre gode melding: Jesus falt ikke for den fristelsen som Peter målbar. Han fullførte løpet. Han gikk opp til Jerusalem. Han rei inn i byen. Han bar korset sitt til Golgata. Han døde for oss.

Derfor finnes det en tilgivelse. Når jeg faller for en fristelse, da finnes det en veg videre.

Står jeg og kikker ned, da blir jeg stående. Løftet jeg blikket, da ser jeg han som gir meg tilgivelsen, han som gir meg livet, hans om gir meg framtid.